

**8D10101 «Қоғамдық денсаулық сақтау» білім беру бағдарламасы
бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған Таушанова
Майя Карибаевнаның «Глаукомамен ауыратын науқастарды
медициналық-санитариялық алғашқы көмек көрсету деңгейінде
динамикалық бақылау жүйесін жетілдіру» тақырыбындағы
диссертациялық жұмысына**

ПІКІР

Таушанова Майя Карибаевна өзінің ғылыми-зерттеу жұмысын Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университетінің базасында жоғары деңгейде орындады. Докторантура барысында ол халықаралық тәжірибені, медициналық деректерді терең талдай алатын, ғылыми мәселелерге шығармашылықпен қарай білетін зерттеуші ретінде танылды. Ғылыми жұмысты ұйымдастыруда жоғары жауапкершілік танытып, керемет коммуникативтік қабілеттерін көрсетті.

Докторант М.К.Таушанова докторантурада оқып жүрген кезінде мақсатқа ұмтылған және бастамашыл зерттеуші ретінде танылды. Оқу барысында ол бағдарламаны толық меңгеріп қана қоймай, қоғамдық денсаулық сақтаудың теориялық және практикалық аспектілерін сәтті игеріп, жоғары деңгейдегі кәсіби дайындықты көрсетті. Докторант өзекті ғылыми жетістіктерді игеріп қана қоймай, оларды өз жұмысында дербес қолдана алатын зерттеуші ретінде танылды. Оның глаукома саласындағы зерттеуі өте өзекті, себебі ғылыми-зерттеу жұмысы науқастарды медициналық-санитариялық алғашқы көмек деңгейінде динамикалық бақылау мәселелерін шешуге бағытталған.

М.К.Таушанова диссертация жазу процесінде терең аналитикалық көзқарас көрсетті. Ол отандық және шетелдік әдебиеттерді жан-жақты өз бетінше зерттеп, зерттеудің нақты мақсаттары мен міндеттерін айқындауға мүмкіндік берді. Ғылыми жұмыс мұқият түрде ұйымдастырылып, біріншілік деректерді жинаудан бастап, деректер базасын құру мен алынған мәліметтерді талдауға арналған әртүрлі статистикалық әдістерді қолдануға дейін жүзеге асырылды.

Зерттеу жұмысында докторант статистикалық және эпидемиологиялық әдістерді қолдануға ерекше назар аударды. Жұмыс барысында ол R Studio бағдарламалық жасақтамасын пайдаланып, күрделі статистикалық есептеулер жүргізіп қана қоймай, түрлі графиктер құрастырып, трендтерді талдады. Бұл бағдарламалық жасақтама оның аналитикалық жұмысында маңызды рөл атқарып, Манн-Уитни тестін екі топты салыстыру үшін, Краскел-Уоллис тестін және Данн post hoc тестін үш және одан да көп топтар арасындағы айырмашылықтарды талдау үшін, Уилкоксон тестін сандық айнымалылардың динамикасын бағалау үшін, МакНемара және МакНемара-Боукер тесттерін бинарлы және порядкалық көрсеткіштердің динамикасын талдау үшін, сондай-ақ χ^2 тесті мен Пирсонның дәл тестін және Фишердің дәл тестін категориялық деректерді талдау үшін қолдануға мүмкіндік берді.

Сонымен қатар, докторант Biblioshiny бағдарламасын сәтті қолдану аясында библиометриялық талдау жүргізіп, ғылыми жарияланымдар

желілерін құруға, сондай-ақ зерттелетін саладағы негізгі бағыттарды анықтауға мүмкіндік берді. Бұл бағдарламаны әдебиетке талдау жасау үшін пайдалану ғылыми жұмыстың маңызды аспектілерін анықтауда үлкен рөл атқарды және зерттеу нәтижелеріне елеулі өз үлес қосты.

Статистикалық деректерді өңдеуден басқа, М.К.Таушанова Ақтөбе облысындағы офтальмологтар арасында кең ауқымды сауалнама жүргізіп, облыстың барлық мамандарын қамтыды. Бұл динамикалық бақылаудағы глаукомамен ауыратын науқастарды медициналық –санитариялық алғашқы көмек деңгейінде бақылау мәселелері туралы бірегей деректер алуға мүмкіндік берді, сондай-ақ диагноз қою мен емдеудің сапасы мен қолжетімділігін жақсартуға қажеттіліктерді анықтады.

Зерттеудің соңғы кезеңінде докторант барлық жиналған деректерді өздігінен статистикалық өңдеп, алынған нәтижелерді талдап, көрнекі графиктер құрастырып, ең бастысы, еліміздегі денсаулық сақтау жүйесін жақсарту үшін қолдануға болатын практикалық ұсыныстарды жасады.

«Глаукомамен ауыратын науқастарды медициналық-санитариялық алғашқы көмек деңгейінде динамикалық бақылау жүйесін жетілдіру» докторлық диссертация жұмысы философия докторы (PhD) дәрежесін қорғауға ұсынылған диссертацияға қойылатын талаптарға сәйкес келеді және докторант М.К.Таушанованы 8D10101 «Қоғамдық денсаулық сақтау» білім беру бағдарламасы бойынша Диссертациялық Кеңесте қорғауға ұсынамын.

Ғылыми кеңесші:

С.Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ

«Биостатистика және ғылыми

зерттеу негіздері»

кафедрасының доценті, PhD

Байсугурова В.Ю.